

Fotturguide **Tenerife Vest**

Pål H. Gjerden og Emma A. Arthur

Andre utgave oktober 2024

ISBN 978-82-92421-28-4

Frifot Forlag
Explore Interactive AS
www.frifotforlag.no

INNHOLDSFORTEGNELSE

Oversiktskart	6
Drømmedestinasjon Tenerife	
Kamp om hegemoniet	11
En vulkansk fortid og nåtid	12
Urinnbyggere og kolonisering	13
Vertikalt jordbruk	14
Dyrebare dråper	15
Plante- og dyreliv	16
Anbefalte plasser for overnatting	16
Vandringer på Tenerife	
Turområder vest på Tenerife	21
Klima og tursesong	23
Merking av turrutene	24
Tidsangivelser, avstand og nivå	26
Kart og symboler	26
Adgang	27
Sikkerhet og viktige råd for turgåere	27
Værmelding	28
Transport på Tenerife	
Leiebil	29
Veier - standard, nummerering og skilting	30
Kjøretider og adkomst til turene	30
Trafikkregler og trafiksikkerhet	31
Reise med buss	33
Taxi	40
Nyttig informasjon	
Viktige telefonnummer	41
Høytids- og fridager på Tenerife i 2025	41
Turoversikt	
Tur 1 Kystvandring mot vest fra Puerto de la Cruz	42
Tur 2 Barranco de Ruiz	50
Tur 3 Teide - Spanias høyeste fjell	53
Tur 4 Pico Viejo	64
Tur 5 Montaña Majua og Sanatorio	72
Tur 6 GR-131 etappe 4 - Las Cañadas til Vilaflor	77

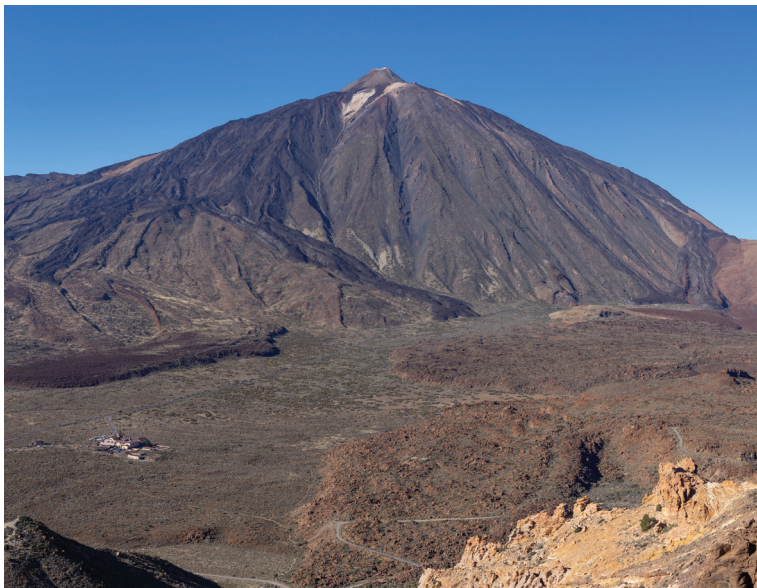
DRØMMEDESTINASJON TENERIFE

Kamp om hegemoniet

Kanariøyene består av to provinser, Las Palmas de Gran Canaria og Santa Cruz de Tenerife. Til Gran Canaria hører øyene Fuerteventura og Lanzarote, til Tenerife La Gomera, La Palma og El Hierro. Mellom provinsene eksisterer en evig kamp om hegemoniet på øyene. De fleste vil nok imidlertid påstå at Las Palmas har mye mer å tilby som storby enn Santa Cruz de Tenerife, og dermed i manges øyne er Kanariøyenes de facto hovedstad.

Som reisemål for nordmenn var Tenerife nok mer populært tidligere. I løpet av de siste 20 år har Gran Canaria blitt den foretrukne destinasjonen. Allerede i 2013 var det tre ganger så mange som reiste til Gran Canaria sammenlignet med Tenerife. Det siste tiåret har fordelingen blitt ennå skjevare, til tider er det fire til fem ganger så mange norske turister som velger Gran Canaria. Det er mange årsaker til dette. At Gran Canaria kan by på flere gyldne, flotte strender spiller

Gran Canaria påstår gjerne at Las Palmas er Kanariøyenes hovedstad. Men Tenerife vinner soleklart når det gjelder høyeste fjelltopp. Teide, Spanias høyeste fjell på 3718 moh., er drøyt 1700m høyere enn det høyeste punktet på Gran Canaria.

nok en stor rolle, men også at Puerto de la Cruz tradisjonelt var den primære destinasjonen på Tenerife. Beliggende på nordkysten, med et kjøligere klima og mer sjanse for skyer og regn spesielt om vinteren dalte populariteten etter hvert. Selv om de store turiststedene i de solsikre områdene rundt Playa de las Américas og Los Cristianos sørvest på Tenerife ble utbygd for fullt ut over i 90-årene var det Gran Canaria som vant kampen. For andre nasjonaliteter er det annerledes. Tyskere fordeler seg noenlunde jevnt på begge øyene, mens britene foretrekker Tenerife.

Når det gjelder tilrettelegging for fotturer ligger Tenerife langt foran Gran Canaria, og har gjort det i mange år. Som beskrevet nærmere på side 24 finnes det over hele øya et vidstrakt nettverk av godt merkede turstier. Mange av disse ble etablert for mange år siden. Som beskrevet i våre fotturguider for Gran Canaria hadde øymyndighetene der lenge en lunken holdning til å legge til rette for vandrere. Det ble først gjort noen spede forsøk på å merke etter europeisk standard tilsvarende som på Tenerife, La Palma og El Hierro. Dette arbeidet kom aldri skikkelig i gang, og ble skrinlagt. De siste 10 år er det imidlertid på Gran Canaria merket en rekke ruter etter et lokalt rutenummersystem med en S og rutenummer for de lengre rutene, og SL for kortere, lokale ruter. Fra 2023 er det også merket tre GR ruter iht. europeisk standard.

En vulkansk fortid og nåtid

Tenerife som de andre Kanariøyene ble dannet ved gigantiske under-sjøiske vulkanutbrudd. Noen av de østre øyene har sin opprinnelse for nærmere 20 millioner år siden, mens de områder som nå utgjør Tenerife først ble dannet for 8 til 10 millioner siden. Opprinnelig var Teno, Anaga og områdene i sørvest separate øyer som først for ca. 3 millioner år siden ble til Tenerife slik vi kjenner øya i dag. Det siste virkelige utbruddet fant sted vest på øya i 1909 da Montaña Chinyero spydde ut lava i rundt 4 måneder. Ingen omkom i utbruddet, men det var nære på at flere landsbyer ble ødelagt og mye landbruksjord ble dekket av lava. Teide hadde siste utbrudd i 1798. Teknisk sett er ikke Teide utdødd, og det har i de senere år regelmessig vært målbar vulkansk aktivitet gjennom små jordskjelv og utslipp av røyk.

I det store krateret Las Cañadas del Teide som ligger på over 2000 meters høyde ved foten av Teide er det mulig å få et fascinerende innblikk i den vulkanske aktiviteten som har funnet sted på øya. Vidstrakte, størknede lavastrømmer og klippeformasjoner med farger som varierer fra sort til rødt, oransje, gult og brunt gjør et besøk her oppe til noe som kan anbefales for alle, ikke bare de som har tenkt å ta fatt på noen av de mange flotte vandringene. Med sine 3718 moh. kan Teide, som er Spanias høyeste fjell, sees fra store deler av øya. Selv

VANDRINGER PÅ TENERIFE

Turområder vest på Tenerife

Områdene som boken dekker omfatter kystlinjen vest for Puerto de la Cruz, de sentrale og vestre delene av Cañadas del Teide, Teno samt de sørvestre delene av øya. Turene som inngår er derfor de som er lettest å nå fra der de fleste turister oppholder seg. Vandringer i Orotavaldalen, østre del av Cañadas del Teide, i skogsområdene østover mot La Laguna og i Anaga vil inngå i boken Tenerife Øst som forventes utgitt i 2027.

Teno

Teno-området utgjør den nordvestre delen av Tenerife. På nordsiden finnes frodige, bratte daler, høye fjelltopper og den øde Teno-høysletten lengst i vest. Sør for vannskillet er kontrasten i landskapet stor. Spisse fjellrygger og øde, karrige og forrevne daler som leder ut mot havet i vest er karakteristiske trekk. Mange av dalene er ubeboede, og har mer karakter av raviner. Masca-kløften har lenge vært et populært turmål, mer om dette under tur 20 på side 176.

Barranco de los Cochinos er en av mange smale, dype daler som fra foten av den høyeste toppen i Teno-området leder ut til slettelandet rundt Buenavista del Norte.

TRANSPORT PÅ TENERIFE

Leiebil

Det anbefales å leie bil da dette er rimelig etter norsk målestokk, og gir mest fleksibilitet. Bensinprisen er lavere enn på det spanske fastlandet på grunn av lavere avgifter. Det finnes mange seriøse leiebilfirma på Tenerife. Leie gjennom anerkjente lokale selskaper er billigere enn å benytte de store internasjonale selskapene, og man får ofte mer valuta for pengene. Vi vil spesielt anbefale CICAR (www.cicar.com), som vi har benyttet i mange år på Kanariøyene. CICAR tilbyr full forsikring uten egenandel og gratis fører nummer to som standard uten tillegg i prisen. Uansett firma som brukes les kontrakten nøye, spesielt mht. forsikringsdekning og evt. egenandel. Husk å ha leiebilkontrakt med kontaktinformasjon med på turen. Hvis noen av de billigste selskapene benyttes anbefales det å sjekke bilen for skader svært nøye, ta bilder og sørge for at alle skader er dokumentert i tilstandsrapporten. Det er et kjent fenomen at de billigste selskapene bevisst prøver å ta betalt for skade forårsaket av tidligere leietakere. Hvis ankomst er sent på kvelden eller på natten frarådes det å bruke de billigste selskapene.

Veien som fører opp til Las Cañadas del Teide fra Puerto de la Cruz i nord.

Veier - standard, nummerering og skilting

Veiene på Tenerife er generelt sett i svært god stand, og meget godt skiltet. De fleste er imidlertid svært svingete på grunn av topografien. Vær også oppmerksom på at enkelte veier oppe i fjellene er svært smale. Spesielt gjelder dette veien fra Santiago del Teide til Masca og Las Portelas i Teno-området vest på øya. Motorveier forbinder Puerto de la Cruz i nord med hovedstaden Santa Cruz og turistområdene i sørvest og vest. Disse er uten bomavgifter. I nordvest er en 5km lang motorveitunnel under bygging fra Santiago del Teide nordover til El Tanque, som forventes åpnet høsten 2025. I motsetning til i Frankrike og Italia vises veinummer konsekvent på skilt, og også på kilometermerker langs hovedveier.

Kjøretider og adkomst til turene

Kjøretid til startpunktet for turene i boken varierer generelt sett fra noen få minutter til en time, avhengig av bosted. De mange reiseplassleggere som er tilgjengelige på internett er gode verktøy for å få oversikt over kjøretider i detalj fra eget bosted. Vær oppmerksom på at kjøretider av og til kan bli betraktelig lengre enn det som oppgis på en

Veiene på Tenerife er generelt sett svært godt skiltet.

Betalingsmuligheter for turister

- Kontant betaling ombord. Betal helst med småpenger. Bussjåførene setter spesielt pris på eksakt beløp. Pris for ønsket strekning kan finnes på busselskapets nettsted. Det kan være problemer med å betale med 20 Euro sedler. Sedler pålydende 50 eller 100 Euro er det ikke mulig å betale med ombord.
- Betaling ombord med kontaktløst debit- eller kredittkort
- Mobilapp. Se nærmere info på <https://titsa.com/index.php/en/your-buses/fares-and-discounts>.
- Forskjellige typer forhåndskjøpte kort: dagskort, ukeskort og rabattkort som lades med ønsket beløp. Se <https://titsa.com/index.php/en/your-buses/fares-and-discounts> for nærmere informasjon.

Oversettelse av de viktigste ord og uttrykk i rutetabellene

Lunes a viernes - Mandag til fredag

Sabados - Lørdager

Domingos y festivos - Søndager og helligdager

Desde - Fra

Hasta - Til

No pasa por... Går ikke om...

No se realiza... Går ikke på... (..ukedag)

Bussene på Tenerife er moderne og komfortable.

Pasa por... Går om...

Pasa primero por... Går først om...

Recorrido Ida - Kjørerute (ut)

Recorrido Vuelta - Kjørerute (retur)

Salida - Avgang

Salida 15min antes de... Går fra ... 15min tidligere

Salidas desde... Går fra...

Solo llega hasta... Går kun til...

Bussruter med hovedstoppesteder og passeringstider

Rute 10 Santa Cruz - Aeropuerto Tenerife Sur (ekspress)

Santa Cruz Intercambiador (busstasjon) - motorveien - Caletillas (motorveikryss) (11min) - San Isidro (busstasjon) (44min) - motorveien - Tenerife Sør Flyplass (TFS) (55min)

Rute 20 Santa Cruz - La Laguna - Aeropuerto Tenerife Norte (ekspress)

Santa Cruz Intercambiador (busstasjon) - motorveien - La Laguna Intercambiador (14min) - motorveien - Tenerife Nord Flyplass (TFN) (20min)

Rute 30 Puerto de La Cruz - Aeropuerto Tenerife Norte

Puerto de la Cruz (busstasjon) - Botánico (05min) - motorveien - Tenerife Nord Flyplass (TFN) (30min)

Stopper på holdeplasser ved de fleste kryss langs motorveien.

Rute 40 Playa de las Américas - Los Cristianos - Aeropuerto Tenerife Sur

Estación de Costa Adeje (Playa de las Américas busstasjon) - Los Cristianos (15min) - motorveien - Tenerife Sør Flyplass (TFS) (40min).

Stopper på holdeplasser ved de fleste kryss langs motorveien.

Rute 100 Santa Cruz - Puerto de la Cruz (ekspress)

Santa Cruz Intercambiador (busstasjon) - motorveien - Botánico (30min) - Puerto de la Cruz (busstasjon) (35min)

Rute 102 Santa Cruz - La Laguna - Puerto de la Cruz

Santa Cruz Intercambiador (busstasjon) - motorveien - La Laguna Intercambiador (busstasjon) (18min) - motorveien - Las Arenas (52min) - Puerto de la Cruz (busstasjon) (1t)

Stopper på holdeplasser ved en del kryss langs motorveien.

Rute 103 Santa Cruz - La Laguna - Puerto de la Cruz (ekspress)

Santa Cruz Intercambiador (busstasjon) - motorveien - La Laguna Intercambiador (busstasjon) (16min) - motorveien - Botánico (40min) - Puerto de la Cruz (busstasjon) (45min).

Stopper på noen holdeplasser langs motorveien på vei ut av Santa Cruz.

Teide - Spanias høyeste fjell

3

18km

7t 30min

1400m

1400m

S-7, 11 og 10

Ingen langs ruten

Til Las Cañadas del Teide
Nærmere info nedenfor

Til Las Cañadas del Teide
Nærmere info nedenfor

Lettere varianter er retur fra toppen med taubanen, eller å ta taubanen opp og gå ned. Se informasjon på side 61. NB! merk at fjellhytten Refugio de Altavista er stengt for renovering, med forventet gjenåpning våren 2025.

TIL TUREN MED BIL

Følg TF-21 gjennom Las Cañadas del Teide til en liten parkeringsplass ved krysset med kjerreveien til Montaña Blanca, nær kilometermerke 40 (8,5km sørvest for krysset med TF-24 ved El Portillo). Kun 12 parkeringsplasser. Er det fullt parker på en større parkeringsplass ved utsiktspunktet Mirador de Tabonal Negro 800m videre mot vest.

TIL TUREN MED BUSS

Det er ikke nok tid mellom bussankomst og avgang til å rekke å gå opp og ned. Enveis turer som beskrevet på side 61 er gode alternativ.

Bestigningen av Teide, Spanias høyeste fjell, er en unik tur som kan anbefales for alle som er i god form og vant med tøffe fjellture. Den første timen følges en kjerrevei med mye løs grus, deretter gode stier. Oppstigningen fra Montaña Blanca er imidlertid ekstremt bratt. Turen fører dessuten fra 2300 moh. helt opp til 3718 moh. Det er derfor en riktignok svært liten, men reell mulighet for høydesyke. Hodepine eller kvalme kan være tegn på dette, og det bør da seriøst vurderes å snu. Været kan skifte brått, og det kan bli svært kaldt og blåse kraftig selv midt på sommeren. Taubanen kan benyttes for retur fra toppen, men hvis været blir for dårlig eller vinden for kraftig er det sjanse for at driften innstilles. Det er derfor uansett nødvendig å ha med nok mat og drikke til å kunne gå hele veien ned igjen. Utsikten fra toppen er rett og slett ubeskrivelig, og omfatter nesten hele Tenerife samt de omkringliggende øyene Gran Canaria, La Gomera og La Palma. På helt klare dager kan også El Hierro sees i det fjerne mot vest, og Lanzarote og Fuerteventura skimtes mot øst.

NB! For å gå opp til toppen fra øvre stasjon for taubanen trengs tillatelse. Denne er gratis, og kan skaffes online på www.reservasparquesisnacionales.es. Det er nødvendig å gå opp til toppen i løpet av det 2 timers tidsrom tillatelsen gjelder for. Dato og tidsrom kan velges fritt så langt det ikke er fullbooket i det aktuelle tidsrom. Hvis taubanen ikke går, og det ikke er mulig å komme seg opp til toppen, gjelder tillatelsen for påfølgende dag. Kun 200 tillatelser utstedes for hver dag så det er nødvendig å være ute i svært god tid, i høysesongen minst 3 måneder på forhånd. Mange legger turen over to dager ved å gå opp fra veien til fjellhytten Refugio de Altavista sent om ettermiddagen (mat må medbringes, men sengetøy er tilgjengelig). Plass må bestilles på forhånd, dette gjøres online på www.volcanoteide.com. Oppholdet er begrenset til en natt. Stå opp minst 3 timer før soloppgang neste morgen, og gå opp til toppen i mørket for å oppleve soloppgangen fra toppen. En egen tillatelse må innhentes for å bestige toppen mellom kl. 06.00 og 09.00 hvis det overnattes i fjellhytten Altavista natten før. Hvis retur med taubanen fra toppen må billett for retur kjøpes på internett i forkant. NB! Fjellhytten har vært stengt siden 2020, men er nå under renovering og forventes gjenåpnet våren 2025.

Foto øverst forrige side: Huevos del Teide (Teide eggene)

Nederst: sett fra Huevos del Teide virker ruten videre mindre bratt enn den egentlig er.

12 Montaña Chinyero

10,9km

3t

300m

300m

PR-TF 43 og 43.1

To korte strekk ikke merket

Ingen langs ruten

Til Los Poleos

Nærmere info nedenfor

Til La Montañeta

Nærmere info nedenfor

For en kortere tur på 6,6km/1t 50min utelat strekket ned til Montaña Negra ved gå til venstre i krysset etter 3,4km, og følge turbeskrivelsen videre fra 7,7km punktet. Total stigning i så fall 200m.

TIL TUREN MED BIL

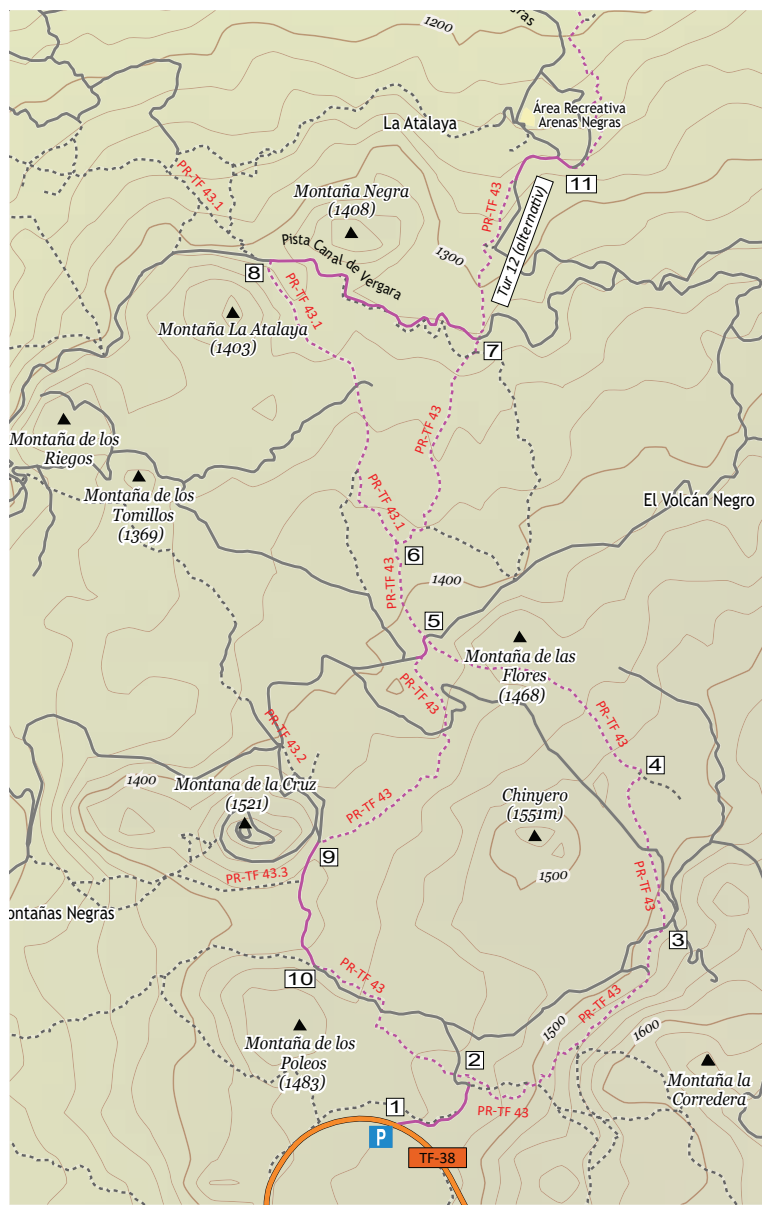
Følg TF-38 fra Chio mot Cañadas del Teide til en langstrakt høyresving mellom kilometermerke 15 og 14. Parker på den brede veiskulderen rett etter kilometermerke 15, ved et skilt med tekst «Montaña Chinyero 1410m». På den andre siden av veien tar en kjerrevei av mot nordøst. Er det ikke plass her parker lenger opp langs veien, eller et par hundre meter tilbake i retning Chio. Hvis bosted er i nord er det et godt alternativ å starte fra La Montañeta selv om turen blir noe lengre. Se informasjon på side 116.

TIL TUREN MED BUSS

Ingen forbindelse til startstedet langs TF-38. Hvis buss benyttes start fra La Montañeta, se side 116.

Nordvest for Teide flater landskapet ut, og er overstrødd med lavastrømmer og en rekke mindre vulkaner. Chinyero-vulkanen hadde det siste utbruddet så sent som i november 1909. Lava strømmet langt vestover, helt til utkanten av Santiago del Teide. Ingen omkom på grunn av utbruddet, men mye dyrket mark ble ødelagt. Den sorte, runde toppen ruver opp over vidstrakte, forrevne lavaformasjoner omgitt av knallgrønn furuskog på alle kanter. I tillegg til å føre rundt Chinyero leder turen også ned til Montaña Negra. Ruten følger for det meste gode stier, med noen strekk på kjerreveier.

Følg kjerreveien (1) nordøstover ved skiltet «Montaña Chinyero 1410m» nevnt i innledningen. Denne fører forbi en bom, over en sort lavaslette noen hundre meter og mot nord inn i spredt furuskog. I et kryss ved et stort furutre etter 350m med kjerreveier til venstre og høyre fort-

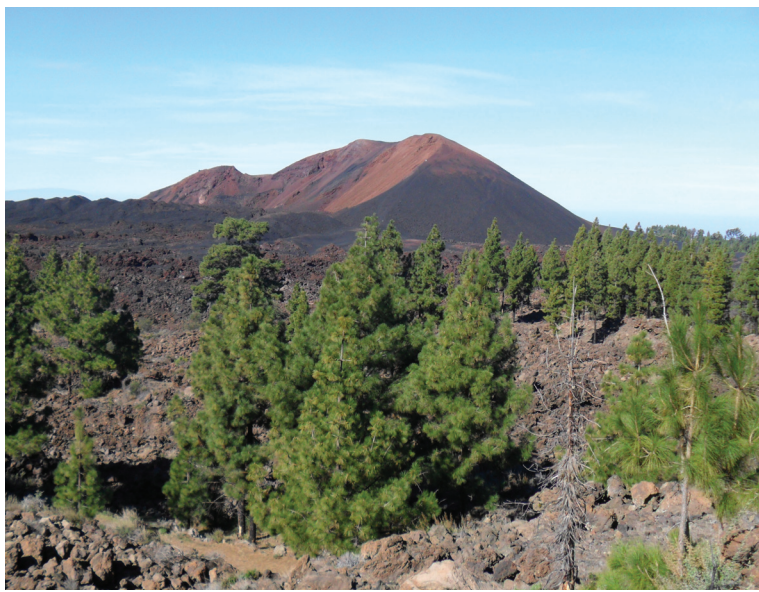

Tur 12

sett rett fram på en sti. I et stikryss (2) 30m senere møt rute PR-TF 43 som følges til høyre. Kryss en kjerrevei et par ganger ikke lenge etter. Ruten fører videre gjennom fin, åpen furuskog. I et stikryss etter 1km/15min hold mot venstre. Det blir snart fin utsikt mot Chinyero som ruver opp over en sort lavaslette. Kryss en kjerrevei (3) etter 700m, som 300m senere krysses på nytt (2,0km/25min). Mot øst ruver Teide majestetisk mot horisonten. I et stikryss (4) etter 2,4km/35min ta til venstre. Etter noen hundre meter bærer det inn gjennom spredt skog fram til en kjerrevei (5) krysses etter 3,4km/1t. Stien leder så videre gjennom spredt skog til et stikryss (6) 350m senere (3,9km).

*Foto ovenfor: flott furuskog omgir stien på deler av ruten.
Nedenfor: Chinyero kommer til syne etter et par kilometer.*

Las Moradas og Talavera

16

13km

4t 25min

850m

850m

PR-TF 54/52/52.1/55

Los Silos

Til Los Silos

Nærmere info nedenfor

Til Los Silos

Nærmere info nedenfor

For en kortere og lettere tur returner med buss fra El Palmar, se informasjon på side 149.

TIL TUREN MED BIL

Følg TF-42 fra Icod de los Vinos vestover til Los Silos. I rundkjøringen øst for sentrum følg hovedveien (TF-42) videre mot Buenavista. Ta til høyre i et kryss med en fotgjengerovergang nær kirken etter 400m. Straks etter å ha tatt av fra hovedveien sving til venstre inn på en stor parkeringsplass.

TIL TUREN MED BUSS

Rute 363 til Los Silos. Gå av på holdeplassen langs TF-42 nær parkeringsplassen som nevnt ovenfor (holdeplassnavn Los Silos). Se side 35 for tilknytningsruter.

Los Silos er et sjarmerende, lite tettsted nordvest på Tenerife ved foten av bratte fjell og dype daler i Teno. Her er ingen spor av maseturisme, og de turister som finner veien hit er for det meste andre vandrerne. Etter å ha forlatt utkanten av Los Silos bærer det straks opp ubebodde, ville og bratte daler til den frodige laurbærskogen som dekker åsene høyere opp. Det er flott utsikt mange plasser, også østover mot Teide. På returen følges en fjellkam øst for den frodige El Palmar dalen, før det bærer bratt nedover en stupbratt, åpen fjellside tilbake til utgangspunktet. Ruten følger gode stier og gamle ferdselsveier som til dels er bratte og steinete. For en forfriskning før turen starter fortsett 100m inn langs gaten forbi kirken til parken der det finnes en koselig bar med uteservering ved musikkpaviljongen.

Fra parkeringsplassen kryss hovedveien ved bussholdeplassen, og gå rett fram langs veien på den andre siden. Etter 150m ta til høyre langs en smal asfaltvei (Camino de las Moradas) (19). Skilt for turrute

PR-TF 54 viser vei til Las Moradas. Etter 200m fortsett videre på en sti til venstre for veien, snart bratt oppover. Passér to åpne vannkanaler, og kryss en gammel steinbro etter totalt **900m/15min**. Noen minutter senere krysses nok en bro. Den brede, gamle ferdselsveien fører videre bratt opp en gressbevokst, åpen og smal dal (Barranco de las Moradas). Etter **2,2km/50min** dreier stien mot venstre opp til toppen av en rygg, forbi forlatte og forfalne gamle bygninger ved Moradas de Abajo. Det bærer jevnt videre opp mot sør, forbi en enslig bygningsruin ved

Foto øverst forrige side: ved Moradas de Abajo. I det fjerne sees Los Silos nede på slettelandet. Nederst: midterste del av turen følger en lettgått kjerrevei omgitt av flott, tett løvskog. Nedenfor: nord for La Mesita blir det flott utsikt mot den frodige El Palmar dalen.

